

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

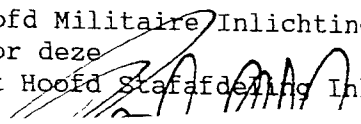
Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

-Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/5176	28 oktober 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 86/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5176 , d.d. 28 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
86/91

(Afgesloten 281000 OKT 1991)

Kroatië

De militaire situatie in Kroatië is gedurende de afgelopen dagen niet in belangrijke mate gewijzigd. De federale strijdkrachten (JNA) hebben hun aanval op de Slavonische stad Vukovar geïntensiveerd, maar dit heeft niet geleid tot een belangrijke verschuiving in de fronten. De strijd om Vukovar is inmiddels uitgegroeid tot een wederzijdse prestigeslag zonder militaire relevantie. Gezien het feit dat de Kroatische verdediging zich in de gehele stad heeft verschanst, zou de verovering van de stad moeten plaatsvinden door middel van straatgevechten met mogelijk zware verliezen aan beide zijden. Tot op heden is de JNA hiertoe niet bereid.

Omdat diverse onderhandelingen tussen de JNA en Kroatische autoriteiten geen resultaat hebben opgeleverd, wordt ook het beleg van Dubrovnik (Dalmatië) door de federale strijdkrachten te land en ter zee voortgezet. In tegenstelling tot de situatie bij Vukovar heeft de JNA bij Dubrovnik wel opnieuw enige terreinwinst geboekt. Gisteren heeft de JNA-leiding ter plaatse de Kroatische verdedigers gesommeerd hun wapens in te leveren en zich uit Dubrovnik terug te trekken. Dezen hebben geen gehoor gegeven aan dit ultimatum, dat overigens door de EG scherp is veroordeeld. Integendeel, het stadsbestuur heeft de weerbare mannen expliciet verboden Dubrovnik te verlaten. Overigens zou dit vertrek slechts in beperkte mate mogelijk zijn, nu de federale marine het vertrek van schepen uit Dubrovnik onmogelijk maakt.

Uit recente inlichtingenrapportages kan worden opgemaakt dat de Kroatische (para-)militaire organisaties door de verovering van het materiaal van zeven grote en een aantal kleinere JNA-garnizoenen in de afgelopen weken het eigen arsenaal aanzienlijk hebben kunnen uitbreiden. Hierbij zijn, naast handvuurwapens en munitie, naar schatting 140 T-55 tanks, bijna 100 APCs, meer dan 150 artillerievuurmonden en een niet nader gespecificeerd aantal (deels geleide) antitankwapens veroverd. Ook zou een aantal SA-7 en SA-9 luchtdoelsystemen zijn verkregen. Er zijn aanwijzingen dat de Kroatische legerleiding zo veel mogelijk op dergelijke wapensystemen geoefende reservisten uit de eigen (para-)militaire organisaties heeft overgeplaatst naar speciale eenheden die nu aanvullende training ontvangen op genoemd materieel. Dit kan verband houden met de reeds enige weken geleden gedane, maar nog altijd niet bevestigde melding dat Kroatië een aantal grotere militaire eenheden formeert.

Dit weekeinde is een Joegoslavisch gevechtsvliegtuig van het type MiG-21 FISHBED geland in Oostenrijk. De vlieger, die van Kroatische afkomst was, heeft waarschijnlijk politiek asyl aangevraagd. Dit bericht is opmerkelijk omdat kennelijk nog Kroatische officieren op belangrijke posten in de JNA actief zijn, in weerwil van het Kroatische bevel tot desertie uit de JNA en de oproep van Servische politici om de JNA om te vormen tot een Servisch leger. Overigens kan het gemelde incident leiden tot maatregelen die een herhaling moeten voorkomen, hetgeen naar verwachting voor de overgebleven Kroaten (en Slovenen?) demotiverend zal werken.

Internationale vredesinspanningen

De vrijdag jongstleden gehouden plenaire sessie van de EG-vredesconferentie met betrekking tot Joegoslavië moet als een mislukking worden beschouwd. Zoals aangekondigd zijn de leden van het "Servische blok" in het federale presidium niet op deze bijeenkomst aanwezig geweest, evenmin als federaal minister van Defensie Kadujevic, die zich kennelijk achter hen opstelt. De Kroatische president Tudjman herhaalde weliswaar dat hij zijn strijdkrachten heeft bevolen de blokkade van de JNA-installaties in Kroatië op te heffen, maar er zijn geen aanwijzingen dat hieraan inmiddels op enige plaats gehoor is gegeven. Belangrijke besluiten zijn op de betreffende bijeenkomst niet genomen. Voorzitter Carrington benadrukte echter dat de conferentie zal doorgaan, omdat het alternatief nog minder aantrekkelijk is.

In dit verband is vermeldenswaard dat Kadujevic in een brief aan Carrington de belegering door de JNA van Vukovar en Dubrovnik heeft verklaard met het feit dat in die plaatsen vele Serviërs wonen. Hiermee onderstreept Kadujevic zijn toenemend pro-Servische opstelling. Zijn argumentatie is echter twijfelachtig. Vukovar is weliswaar gelegen in het overwegend Servische Oost-Slavonië, maar kent een bijna uitsluitend Kroatische bevolking. Dit geldt in nog sterkere mate voor Dubrovnik, waar niet alleen de inwoners van de stad, maar ook van de omgeving overwegend Kroatisch zijn.

Servië

De president van Servië, Milosevic, heeft dit weekeinde nogmaals benadrukt dat zijn republiek het plan van de EG voor de vorming van een aantal onafhankelijke Joegoslavische republieken met gelijktijdige vorming van een aantal autonome gebieden voor minderheden, verwerpt. Hij gaf aan dat hij bereid was genoegen te nemen met autonomie voor een aantal belangrijke Servische gebieden in Kroatië, waarmee hij in feite onderstreepte dat hij niet onder alle omstandigheden zal aandringen op aansluiting van deze gebieden bij Servië. Hij benadrukte echter niet bereid te zijn een dergelijke autonome status te overwegen voor de minderheden in Servië, zoals de Albanezen, Hongaren en wellicht de Moslims. Dit tekent opnieuw het dilemma van de Servische regering, die voor de Servische minderheden buiten Servië rechten opeist die zij niet wenst te verlenen aan minderheden op het eigen grondgebied.

Uit persberichten blijkt dat de Moslims die ongeveer de helft uitmaken van de bijna 500.000 inwoners van de regio Sandzak, dit weekeinde het aangekondigde -maar door de Serviërs illegaal verklaarde- referendum over de onafhankelijkheid van het gebied hebben uitgevoerd. Naar verwachting heeft het overgrote deel van de Moslims voor deze onafhankelijkheid gestemd. Gezien de tegenwerking van de Servische autoriteiten en het feit dat de betreffende regio etnisch veel minder homogeen is dan bijvoorbeeld Kosovo, is het echter onwaarschijnlijk dat zij de autonomie op korte termijn zullen kunnen realiseren.

Montenegro

Het Montenegrijnse parlement heeft vrijdag officieel ingestemd met de essentie van het genoemde EG-plan. Hiermee heeft de republiek, die zich in het verleden een trouw bondgenoot van Servië heeft getoond, formeel afstand genomen van de Servische positie met betrekking tot dit plan. Dit zal naar verwachting niet alleen negatieve gevolgen hebben voor de Servisch-Montenegrijnse betrekkingen in het algemeen, maar ook voor de coherentie van het Servische "blok" in het presidium in het bijzonder. De Montenegrijnse vertegenwoordiger in dit orgaan (de plaatsvervanger van de Kroatische voorzitter), Kostic, stelt zich echter achter de Servische bezwaren tegen het EG-plan op. Naar verwachting zal hij nu onder druk komen te staan om zijn positie aan te passen aan de uitspraak van het parlement. Indien hij daartoe niet bereid zal zijn, moet worden

geconcludeerd dat drie van de vier presidiumleden van het Servische blok (naast Kostic de door de Servische regering benoemde afgevaardigden van Kosovo en Vojvodina) slechts in beperkte mate het vertrouwen genieten van de bevolking van de gebieden die zij vertegenwoordigen.

Conclusie/voorzicht

De militaire situatie in Kroatië is nog onverminderd gespannen, terwijl het politieke overleg gekenmerkt blijft door een impasse. Servië lijkt binnen Joegoslavië steeds verder geïsoleerd te raken, maar de JNA-leiding stelt zich nog steeds volledig pro-Servisch op. Tegen deze achtergrond ligt een verdere verheviging van de strijd in Kroatië voor de hand.